

vá možnosti vzdělávání žáků s využitím plánů pedagogické podpory. Mnohdy je jejich zpracování i realizace formální, a tedy málo efektivní. Ve školách často chybí systematictější provázání podpory žáků v jednotlivých strategických dokumentech (např. v koncepci školy, ve školních vzdělávacích programech, ve strategii prevence školní neúspěšnosti atp.). Vážné rovněž komunikace a spolupráce se zákonnými zástupci při poskytování podpůrných opatření i při informování o efektivnosti podpory poskytované žákům.

Přestože k zásadní právní úpravě vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami došlo již od školního roku 2016/2017, bylo ve školním roce 2019/2020 zaznamenáno porušení právních předpisů při vzdělávání těchto žáků v 7,8 % hodnocených škol. Obdobně jako v předešlém školním roce se jednalo zejména o nesprávné postupy při vzdělávání s využitím individuálního vzdělávacího plánu nebo plánu pedagogické podpory, příp. o nezajištění podmínek pro vzdělávání. Výskyt porušení právních předpisů vykazuje jen pozvolna klesající trend.

Skladba podpůrných opatření, jejichž využití školy deklarují, se v posledních třech školních letech významněji nemění. Převažuje poskytování poradenské pomoci školy a školského poradenského zařízení. Většina škol také zajišťuje úpravu podmínek při přijímání ke vzdělávání a při jeho ukončování. Rostoucí trend vykazuje použití kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek (nárůst o téměř 18 % během tří let).

TABULKA 61 | Podpůrná opatření využívaná pro žáky se SVP – podíl škol (v %)

Podpůrná opatření	Podíl
Poradenská pomoc školy a školského poradenského zařízení	94,6
Úprava organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb, včetně zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče a prodloužení délky středního vzdělávání až o 2 roky	50,3
Úprava podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání	80,2
Použití kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek	62,3
Úprava očekávaných výstupů vzdělávání v mezích stanovených rámcovými vzdělávacími programy	21,0
Vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu	73,7
Využití asistenta pedagoga	38,9
Využití dalšího pedagogického pracovníka, tlumočnicka českého znakového jazyka, přepisovatele pro neslyšící	1,8
Poskytování vzdělávání nebo školských služeb v prostorách stavebně nebo technicky upravených	6,6

Využití podpůrných opatření bylo zaznamenáno přibližně ve 30 % hospitované výuky. Jednalo se zejména o využití úpravy organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání. Negativem je, že téměř ve 42 % výuky podpůrná opatření nebyla využita. Zjištění signalizují, že v systematictějším využívání podpůrných opatření mají školy i nadále velké rezervy.

Ačkoliv východiskem pro poskytování efektivní podpory jsou většinou doporučení školských poradenských zařízení, přibližně v 10 % škol nebyla tato doporučení v požadované míře plněna. K částečné realizaci doporučení školských poradenských zařízení (ne v potřebném rozsahu, ne ve všech případech) dochází nejčastěji v situaci, kdy škola podporu žákovi neposkytuje v souladu s doporučením v některých předmětech (např. výchovného charakteru) či nedodrží týdenní časový rozsah poskytované podpory (např. zajistí podporu asistentem pedagoga na nižší než doporučený počet hodin).

Míra realizace doporučení školských poradenských zařízení ve výuce částečně závisí i na kvalitě spolupráce škol a školských poradenských zařízení. Z inspekčních zjištění vyplývá, že přibližně ve 4–5 % škol doporučení ze spádových pedagogicko-psychologických raden nejsou dobrým vodítkem pro práci s žákem ve škole či nejsou nastavena po vzájemné konzultaci. Přibližně v 22 % škol jsou problémem omezené možnosti osobní návštěvy pracovníka poradenského zařízení ve škole v případě potřeby. V 31 % škol také postrádají kvalitní nabídku skupinových aktivit (práce se třídami, výcvikové, reedukační skupiny apod.). Přibližně 40 % škol by ocenilo důkladnější konzultaci doporučovaných podpůrných opatření, praktické ukázky příkladů dobré praxe v oblasti práce se žáky se SVP nebo práci s pedagogy ve školách. V uvedených zjištěních se odráží problémy nedostatečných personálních kapacit školských poradenských zařízení či administrativní náročnost spojená se zpracováním zpráv a doporučení. To limituje nejen rozsah podpory poskytované poradenskými zařízeními školám, ale v některých případech může docházet i k prodávám, např. ve vyhodnocování účinnosti poskytovaných podpůrných opatření. Konečným důsledkem může být i snížení efektivnosti poskytovaných podpůrných opatření.

Významným podpůrným opatřením je činnost asistenta pedagoga. Asistenti přibližně v 90 % působili v běžných třídách z důvodu zdravotního postižení žáků. Obdobně jako v předešlých dvou školních rocích se jednalo především o žáky s poruchou autistického spektra. Za poslední tři roky je zřejmé, že ubylo asistentů působících v běžných školách z důvodu mentálního postižení žáků, avšak výrazně narůstá podíl asistentů podporujících žáky se specifickými vývojovými poruchami učení nebo se specifickými poruchami chování a pozornosti.